

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Oamenii cu inima de sticlă

De multeori vezi la orașe, becuri mari, cari resfrâng asupra trecătorilor, un snop de lumini colorată admirabilă. Ce minue! Parecă ai sta în loc să-l privești oare întregi. Dar ce folos? Acest bec de și e foarte frumos nu poate decât să delecteze ochii. Pentru suflet el nu poate face nimic. E gol, gol și anume făcut pentru a înșela inima.

În veacul nostru trăesc atâția oameni, cari se aseamănă perfect de bine cu aceste becuri de lumină colorată și înșelătoare.

Școală, multă școală, a dat lustru scripitor dar inima a lăsat-o săracă.

Omul modern o pățește așa în viață, ca regina Semiramis odinioară, care trebuia să pornească la război elefanții, pe cari nu-i avea și atunci s-a mulțumit să îmbrace cămilele cu pielea de elefanți. La primul atac însă cămilele s-au dat de gol și sfârșitul a fost pierderea războiului. Omul modern își cultivă rațiunea, iar inima a lăsat-o pe jos și din inima pornesc acele bunătăți fără de cari nu poate fi liniște și mulțumire în viață: mila și iubirea.

Numai atunci știm să prețuim aceste daruri sufletești când avem lipsă de ele și dacă nu le cultivăm dacă nu ne gândim la creșterea și întărirea lor mai înainte când avem lipsă de ele, când le căutăm nu le găsim, Poporul nostru are bogății destul de mari și nu este zi ca să nu fim avizați să cerem din ele o fărîmătură măcar pentru o biserică, pentru un vestmânt bisericesc și pentru o cruce. Și poporul nu dă, măcar că ar putea să se lipsească de o fărîmătură din bunătățile lui, pentru că nu cunoaște în destul foloasele milei. La capătul vieții fiecare om, de orice situație strălucită ar fi trăit în lumea aceasta, ajunge să imploare mila dacă nu a altora atunci cel

puțin a casnicilor săi. Și de câteori nu găsește această milă nici măcar pe patul morții. Câte sfezi, câte certe, câte procese ruinătoare de trupuri și de suflete deopotrivă nu s-ar putea ocoli, dacă împărăția iubirii nu ar fi așa de restrânsă.

Cea mai mare putere diriguitoare în lumea aceasta ar trebui să fie iubirea creștinească și totuși cât de mică și cât de modestă este dânsa de fapt.

Legende creștine spun că atunci când umbliă Di nostru Isus Hristos, cu sf. Petru pe pământ, după oboseala zilei, căutau și primeau adăpost în casele micuțe de pe la marginile satelor.

Azi tace fantezia poporului, simțind, că azi poate nu ar mai căpăta fiul lui D-zeu cu sf. său tovarăș adăpost nici pe acolo.

A fugit iubirea dintre oameni. Mamele nu mai știu să povestească copiilor legende, ale căror sâmbure este preamărirea iubirii. În cărțile de școală, unde se adună prima dată sufletul copilașilor la izvorul înțelepciunii, lipsesc piesele despre iubire.

Tot sfintei biserici i-a rămas frumoasa sarcină să atragă atențiunea lumii asupra importanței cultivării inimii.

Ce bine ar fi dacă activitatea pastorală a preoțimei noastre pentru anul 1928 și-ar pune de ținta principală războiul sfânt pentru împodobirea inimilor cu mila și iubirea creștinească. Din milă și din iubire au pornit toate faptele mari în viața bisericii noastre în trecut și tot de aici se vor zămisi faptele frumoase ale creștinilor și din ziua de azi.

Mijloacele pentru cultivarea inimilor le avem îndemână. Nimic nu poate plivi de toate buruienile păcatelor inimile omenești ca împărțirea cu sf. taine.

Avem la satele și orașele noastre o mulțime mare de credincioși cari mor fără să fi cunoscut cândva bucuria de a primi sf. taine.

Nu vor să vină acești oameni la sf. biserică, să-i căutăm la casele lor și să ne facem un titlu de glorie, fiestecare, ca să avem cât se poate de puțini credincioși de aceea cari au ocolit sfintele taine.

Umblând din casă în casă cu sfintele taine vom găsi dureri sufletești nebanuite, îndoeli grele, temeri pe cari nu au căutat nimeni să le liniștească.

Biruința noastră va fi deplină pe toată linia dacă vom putea să ducem sfintele taine în toate casele credincioșilor noștri.

Pe urmele noastre vor răsări ca o minune iubirea de biserică de legea strămoșească, pacea, liniștea și iubirea.

Dispoziția spre cele sfinte o avem încă azi și nu este ertat să așteptăm timpul când ea va peri în valurile tulburii ale lumii.

Viața pastorală ne dă atâtea și atâtea dovezi, că creștinul dădat la bucuria împărtășirii cu tainele sfinte este cu totul altcum, decât cel care nu le-a primit niciodată. Sunt atâtea mizerii trupești și sufletești cari opresc o mare parte din credincioșii noștri să vină la sf. biserică, dar nu este putere pe lume cari să ne oprească. pe noi slujitorii lui D-zeu să mergem cu biserică la fiecare creștin al nostru fie cât de sălbătecit și sticlos la suflet, acasă.

Dr. Ștefan Cioroianu.
protopop.

Pelerinajul la Ierusalim.

Nici acum nu pot preciza încă toate amănuntele călătoriei de închinare la Mormântul sfânt, ce se va face în primăvară sub conducerea P. Sf. Sale D. D. Episcop Grigorie al Aradului. Totuși, pentru orientarea celor ce s'au anunțat până acum, din încredințarea P. Sf. Sale dau următoarele deslușiri:

Călătoria va avea caracterul curat de *pelerinaj* și nu de excursiune. Vor putea lua parte numai creștini, cari merg să se închine la locurile sfinte. Aceștia însă pot fi de oriunde și de orice vârstă, bărbați ca și femei.

Plecarea va fi din Constanța, astfel ca de sfintele Paști ortodoxe să fim în Ierusalim.

Durata călătorie și a petrecerii la locurile sfinte — în Iudeea și Galilleea — va fi cam de 3—4 săptămâni. Intoarcerea pela Atena, nu însă și prin Egipt.

Cheltueile de călătorie aproximativ: cl. I. Lei 30.000; cl. II. Lei 18-20.000; cl. III. Lei 12-15.000.

Precizări vom da când se va fi aranjat deplin cu vaporul și în Palestina.

Cine va fi hotărât să plece în pelerinaj, va binevoi să trimită anticipativ, de acum chiar, la Banca „Victoria” din Arad cu destinația: pentru „Fondul” pelerinajului” câte 8000—5000 și 3000 Lei după clase spre a se ști din vreme și precis cine sunt cei ce vor lua parte la pelerinaj

Suma anticipată se va calcula în cheltuelile de călătorie, ori șe va întrebuița pentru acoperirea angajamentelor luate la vapor și în Palestina, în caz de neparticipare. Sau se va restitui, în cazul nedorit, când nu vor fi atâția pelerini, ca să putem angaja un vapor.

O lună de zile nu ne poate sta la dispoziție vaporul, decât în cazul că nu are și alte angajamente. Iară pe durată mai scurtă nu se poate întreprinde călătorii, căci numai pe apă ține 10 zile, dus și întors. Acolo. vizitarea locurilor sfinte, se cuvine să se facă cu răgaz și pe îndelete, pentru a dobândi adevărata edificare. Zguduirile sufletești emoțiile și senzațiile spirituale trebuie să-și aibă timpul suficient, ca să se cristalizeze în sentimente religioase durabile. În fuga automobilului nu poți avea decât impresii de automobil, bun pentru alergare. Unde te oprești însă, trebuie să lași timp de concentrare, de adâncire religioasă dacă vrei să guști deliciale înălțătoare de suflet, pe care le poate trezi însemnătatea locului, unde stai, cu măreția faptei Mântuitorului, ce se leagă de el.

Arhim. P. Morușca.
Sf. M-re Bodrog, p. Zădărlac jud. Timiș.

Pelerinaje la sf. Mănăstire Bodrog.

Experiența celor doi ani mă determină la o nouă orientare asupra misiunilor religioase, cu prilejul pelerinajelor la sf. Mănăstire. Odată pe an, la Sântmăria mare (15 VIII), se adună așa de mare mulțime de popor, încât este cu neputință să fie stăpânit și condus, nici pe lângă cea mai deplină organizare și prevedere.

Tradiția din trecut este, că vin aici nu numai cei cu dorul de înviore religioasă, de reculegere și înălțarea sufletească; ci și mulți, aduși de curiozitate, de dragul distracției și al petrecerii, *ca la un târg* oarecare. Această pornire trebuie să înceteze pentrucă ea turbură atmosfera de concentrare religioasă, de meditație pioasă și de liniștă petrecere împreună cu Hristos. În locul înbulzelii și al zgomotului trebuie creiată atmosferă prielnică celor ce vin să și adape sufletul însetat la izvorul de apă vie a propovedaniei prin cuvânt; să se mărturisească și cuminece; să și facă rugăciuni pentru felurite necazuri și dureri ce-i întimpină în viață și să se împărtășească cu Taina sf. Maslu, bolnavi fiind.

Așa cum s'au văzut, în cei doi ani trecuți, e o mare nepotriveală. Alături de grupul îngenuchiat la

molvă pentru mărturisire și lângă alții cari, îndurați asistă la slujba sf. Maslu, grupuri cari sosesc își cântă înainte cântarea *lor* și atunci de să întâmplă să fie tocmai în vremea sf. liturghii din biserică ori dela paraclis. Alții își văd nestingheriți de măncarea lor, în mijlocul curții bisericii printre povești destul de sgomotoase, trebuind să fie ocoliți de trecători. Iarăși alții, tineretul îndeosebi, umblă de colea-colea săltându-și ramurile verzi, împodobite cu turte și dulcețuri, și fetele cu multe rânduri de mărgelile pe piept din aceeaș turtă. Amestecătura aceasta turbură și dă pricină de pot gnaire.

Este ca viața țesută din umbră și lumină, din bucurii și supărări, din ceasuri de jale și durere ca și din zile de praznic cu veselie și petrecere. Dar fiecare nuansă a vieții își are rostul său, locul său și timpul său. La o sf. Mănăstire nu te duce pentru distracție și petrecere. Acestea se pot găsi aiurea *Mănăstirea trebuie să rămână pentru oricine și pentru toți împreună, în orice vreme: loc de reconfortare sufletească.* Cine vine la o Mănăstire cu alte gânduri, împletează.

Apoi, strădania celor ce ne nevoim în cuvânt prea e paralizată de lipsa de liniște. Biserica mică nu încapă decât un număr restrâns de pelerini. Pentru ca să li-se împartă hrană duhovnicească și celor mulți, se vorbește dela paraclis, în curtea bisericii. Dar în liber e greu să dominezi cu vorba suflete nedisciplinate. Această disciplină sufletească trebuie să o aducă cu sine, de acasă.

Nici preoții veniți să ajute nu pot dovedi cu slujba, cu mărturisirea și cuminecarea în prea marea aglomerare.

De aceea, cu binecuvântarea P sfințitului nostru stăpân *Grigorie*, voi încerca să organizez, pe viitor, pelerinajele și misiunile religioase împreunate cu aceste, împărțind eparhia, după ținuturi, pe toate sărbătorile de vară, dela Rusalii până la Înălțarea Sf. Cruci.

Cea dintâi sărbătoare de primăvară. Sf. Gheorghe, trebuie să fie lăsată pe seama tineretului adult, organizat în „Cercul sf. Gheorghe“. Sărbătoare Sf. Împărați Constantin și Elena și zilele de Rusalii le-ași rezerva bucuros pe seama tineretului școlar, din cursul secundar, odată fetițe și altă dată băieți. Înălțarea Domnului e în hînată memoriei eroilor, iar praznicul Adormirii Maicii Domnului, dela 15 August, ar rămănea și pe mai departe prilej de pelerinaj general, și de închinare obștească, cum a fost obiceiul în trecut, praznic de bucurie și de veselie duhovnicească, începând din ajun și până după sf. liturghie din ziua praznicului, cu cântări și coruri, slujbe de seara și de noaptea, însoțite de cuvântări potrivite. Cine răvnește însă după o mai simțită reculegere sufletească și adâncire religioasă prin mărturisire de păcate și împărțire cu Sf. Cuminecătură, cine caută tămăduire boalelor trupesti și leac de vindecare dăruitor suf

tești, cine vrea să-si verse amarul inimii zdrobite și să dobândească întărire și sprijin întru împlinirea doririlor sale de mai bine, cine vrea să aprindă în tihnă o luminare și să facă o pomenire pentru sufletul unui dispărut iubit, ori cine vrea să-și aprindă candelă vieții sale religioase din lumina credinței și dela focul dragostei către Hristos, mai pe îndelete, — toți aceștia vor veni aci, la acest loc de milostivire a Maicii Prea Curate, după următoarea rânduire: 1. Cel din protopopiatul Banat-Comlăușului și din tot teritoriul până la linia ferată Timișoara—Vinga—Arad, *la 24 Iunie* — Nașterea sf. Ioan Botezătorul; 2. Cel din Timișoara, cu tot ținutul până la linia trenului Lipova, *la 6 August* — Schimbarea la față; 3. Ținutul Bellinț-Răcaș *în 8 Septembrie* — Nașterea Născătoare de D-zeu; 4. Valea Mureșului: Lipova—Radna, *în 20 Iulie* — sf. Proroc Ilie; 5. Valea Crișului: Halmăgu—Buteni—Ineu și în parte, Șiria, *la 29 Iunie* — Sf. Apost. Petru și Pavel; 6. Ineu (Câmpia), Chișineu, Sântana, *la 29 August* — Tăierea capului sf. Ioan; 7. Curtici—Arad—Pecica, *la 14 Septembrie* — Înălțarea sf. Cruci.

Proiectul acesta e susceptibil de modificări. P. C. părinți protopopi și C. părinți dela sate sunt rugați să comunice conducerii sfintei M-ri dacă cumva data fixată aici nu se potrivește cu rosturile și împrejurările de viață ale păstoritorilor lor, ca să se poată fixa din bună vreme noua orânduire de pelerinaj pentru toate ținuturile.

O altă preocupare, pentru primăvara viitoare, este aceea de a preface grădina din fața sf. Mănăstiri, până la cimitir, într'un fel de Grădina Ghetsimani, loc de retragere pentru liniștită reculegere, pentru rugăciune și adâncire în meditație. Printr'un drum, tăiat printre pomi, vom simboliza „Drumul Cruci“, cu cele 14 popasuri, ce se vor înfățișa în tot atâtea icoane, prinse în Cruci-Troițe, deoparte și alta a drumului care va sfârși tocmai în cimitir, unde își dorm somnul de vecl, sub un frasin bătrân de sute de ani, slujtorii sf. Mănăstiri, împreună cu vrednicul de pomenire, episcop Iosif Goldiș.

Părinți cari vor să eternizeze aici amintirea vreunui copil iubit, sau fii recunoscători către părinții lor, precum și comune bisericesti, cu o mai deosebită râvnă către cele sfinte, pot să se anunțe depe acum, dacă vor să aibă o troiță de pomenire, cu numele lor, plătind prețul ridicării aceleia.

Tot așa sf. Mănăstire se pune în serviciul oricui va vrea să-și facă pomenire sie-și sau alor săi, vii sau morți, slujind parastase la aniversarea morții, pe lângă taxe benevole, ce se vor vărsa în fondul de refacere al bisericii. Pictura veche așteaptă să fie spălată de fum și funigine cea acoperită cu var să fie scoasă iarăși la iveală, sau zugrăvită din nou, iar le-pentru cor se cere un podișor, ...

S'au spus acestea aici, cu nădejdea, că se vor găsi inimi, care să tresară înflorate de gând cucernic și să ne vină într'ajutor ca să putem preface, cu o zi mai de grabă, acest colț cu veche tradiție, într'un așezământ, care să cheme sufletele la evlavioasă închinare și să devină izvor de inviorare spirituală pentru orice suflet sbuciumat, loc de retragere liniștită pentru un ceas de reculegere pe seama ori cui,

Arhim. Morușca.

Modernismul în lumina credinții noastre.

Pământ, cer, viață. De unde pentru ce și până când? E macrocosmul, ale cărui taine vrea să le deslege reprezentantul cel mai tipic al microcosmului: homo sapiens. Fire vecinic scrutătoare, dornic de progres, caută cercetează, presupune, deduce și apoi concretizează. Nimic mai logic și natural, doar suntem coroana creațiunii, înzestrată cu calități și însușiri rezervate neamului omenesc, ca element purtător de civilizație ca să-i zicem modernă. Și dacă mai adaugem și libertatea gândului dispăre orice piedecă, distanță, dimenziune.

La întrebările puse credința noastră și-a concretizat adevărul prin cuvintele evangelistului Ioan: „La început era cuvântul și cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era cuvântul.” Îi susținem contra mentalității postbelice înclinată spre materialism.

Azi în era democratizmului — nu cel politic ci acela al gândului, înțeles greșit, interpretat tendențios și aplicat păcătos, nu te miri când te vezi combătut de o categorie de semeni înpotmoliți eri în noroiul necunoscutului, azi scoși la iveală de puterea de atracțiune a diferitelor curente dornice de senzație. Acești intelectuali răsăriți ca ciuperca, cu pantaloni precis călcați, au pretenția să ne impună vederile deochiate, ajutați de mirezma îmbătătoare a apei de colona, lipsindu-le în primul rând simțul de omenie, nemai vorbind de zestre intelectuală. Sărmanul e la modă. Trebuie să-l ascuți cu compătimirea ce se transformă într'o răbdare chinuitoare, căci de geaba te-ai încumeta să-l luminezi, vei întâlni mentalitatea pocăiților cu deosebirea că cei dintâi prin cutezanța de a te privi drept în ochi, vreau să-și acopere neștiința, iar cel din urmă cu ochii în pământ îți îmble formalismul îmbrăcat în smerenie farizeică. Amândoi sunt seci, unul la minte celalalt în credință.

Acest soi de oameni ușor influențabili de curentul vremii cu duhul ei răătăcitor, și bogat în reclamă ațăfătoare, ar avea și ei darul de a judeca dar ca și zgârcitul, ascunde galbenul în 9 noduri nu cumva să ruginească, căci pierzind din luciul mai că l-ar considera lumea aramă și ar pierde din preț. Cu aceștia nu

ne ocupăm. Sunt vegetația, care din departe îți îmbie cu dărnicie flora ei bogată și bizară în culori strigătoare, dar îndată ce te apropii, mirosul desgustător te respinge. Albinele o ocolesc ca și omul. Ne întâlnim cu ei în toate straturile societății, la coarnele plugului ca și în uzini dar și prin birouri, ca să nu mergem mai sus.

Scopul ni-e să dovedim netemeinicia științelor moderne, cari în virtutea unui trecut plin de cercetări arheologice, geologice, biologice etc. ne octroesc învățăturile lor, pe cari nu ni-le putem totdeauna însuși din motivul foarte simplu, că nu prezintă caracter constant. Reprezentantii aceluiaș ram se contrazic; le lipsește unitatea de cheziune, se alimentează din hipoteze, supuse deselor schimbări. Nu au garanța solidității. Pentru adevărul ridicat — de ei — eri în osanale, nu se mai însufleștește nimeni azi.

Mai nou Einstein, cu proaspăta lui teorie a relativității nu a revoluționat oare — nu știm pentru a cătea oară — lumea științifică, clătinzind edificiul fizicii moderne?!

Acești râvnitori de adevăr, — însușire nu se poate mai frumoasă și vrednică de toată recunoștința noastră — de multe ori intenționat inventează zănie între credința noastră supra naturală și între învățăturile lor supuse schimbărilor — fără ca să-și dea seama că drumurile noastre nu se încrucișează. Ei au apucat pe un drum, noi pe altul. Dar ținta ni-e comună. Noi am ajuns-o. E divinitatea. Ii vedem atotputernicia în opera sa măreață, înțelepciunea nepătrunsă în univers, bunătatea-i nemărginită pentru fapăturile sale, dar din când în când și semnele-i ce ne trezesc la realitate.

Ne-a dăruit independență în gândire, voință, acțiune dar în măsură limitată, lăsându-ne să ne folosim din belșug de produsul acestor însușiri. Am descoperit electricitatea cu foloasele ei imense. Spiritele mai agitate nu se mulțumesc cu atât vreau să-i pătrundă și esența. Și atunci o autoritate vine cu o soluție dar abia a definit-o și vine altul cu o a doua în vreme ce al treilea se crede deasupra amândurora. Cu o astfel de solidaritate de vederi în calea apucată nu vor fi decât niște drumeți întârziți, ținta va fi prea departe ca să o ajungă.

Să fim înțeleși. Intre noi ca biserică cu învățăturile de credință și între științele naturale — zic unii — nu ar fi armonie, dezvoltându-se acestea în detrimentul celei dintâi. Nimic mai greșit. Că sunt unele etape în istorie când simțirea religioasă perde din intențitatea ei e de admis. O astfel de atenuare în viața internă omului, este esplicabilă, fiind individul ușor impresionabil de mulțori chiar orbit de o admirabilă descoperire ori invențiune minunată, cari fac să-i vibreze întreaga ființă. Grandiozitatea actului îi întunecă judecata, nu vede în acela decât biruița strălucită a minții omenești asupra materiei gata să o stăpânească.

În aceasta unilaterală frământare de ideii și extaz de bucurie nu vede, nu simte decât nou născutul făt al geniului uman. Și punct. Devine prizonierul autorului care cu puterea lui magică îl stăpânește și fascinează, Stă înaintea bisericii și nu-i vede turnul cu crucea'n vârf care, ar coborâ echilibrul în eul său tulburat.

Nu ne miră ivirea astor fel de aparițiuni. Sunt efluxul firei omenești influențată de undulațiuni psihologice, cari apar din când încând ca și vijeliile atmosferice, lăsând în urma lor un aer purificat și bogat în ozon întăritor de viață. Așa și ele au nuanță trecătoare cu caracter mai mult tulburător. Nu se pot afirma, doar răcește vremelnic legătura credinciosului cu biserica, pentruca mai târziu cu căldură îndoită să izburnească din el căința pentru rătăcirea comisă.

Cată vâlvă nu a făcut pe la mijlocul secolului trecut doctrina lui Darwin. Aristocrația aeropagului științific iubila de bucurie că în fine după atâta zbucium și încordare s'a aflat creurul, care să deslege enigma omului. Cei impulsivi și rătăcioși nu s'au sfiit să rostească sentința: a învins rațiunea asupra credinții, biserica a pierdut bătălia. Noi convinși de puterea adevărului nostru am așteptat ca posteritatea să ne dea dreptate. Și nu ne-am înșălat. Darwin zmul abea ivit a și început să peardă din virulență, căzând în agonie. Sentința le-o rostește Dubios Reymond, care dupăce constată, că lumea s'a înșelat în așteptările teoriei, susține, că științele naturale nu'și pot deslega tainele decât prin lumina supranaturalului, ori acesta nu-i altceva decât Dumnezeu, plămăditorul materiei și al energiei în cari a infiltrat toate însușirile și condițiunile creatoare de celulă deținătoare a începutului de viață.

Nu suntem contra evoluției din care însă îl scoatem afară pe om nu-l trecem prin transformarea speciilor, doctrină concepută de Lamarck și terminată de Darwin.

Omul cu însușirile lui imateriale; inteligență, înțelepciune, rațiune, nu are nimic cu evoluția disecată de naturaliști. „El este făcut“ „după chipul și asemănarea“ lui Dumnezeu.

Științele naturale au un cusur, când în cercetările lor ajung la un fenomen pe care nu-l pot esplica cu rațiunea îl declară pur și simplu imposibil. Apoi nu e așa, vom dovedi că numai naturaliter poate fi ceva imposibil. Imposibilul lor constituie faptul minunii la noi. Dar minunea e un fapt, pozitiv chiar. Vom dovedi.

Cine crede în actul creațiunii pentru acela cu atât mai vărtos e posibilă minunea, ca un fapt tot supranatural, căutându-i originea dincolo de puterile naturii, ori domeniul acesta aparține credinții noastre.

Nu ne instrăinăm de natură, doar în ea vedem realizată minunea cea mai mare a divinității. Dragostea ce o avem pentru ea ne face să fim cei mai buni și

sinceri prieteni ai cercetătorilor ei, pe cari nu numai că-i admirăm dar le dăm și tot concursul, căci scopul ni-e să fim nu numai creștinii credincioși dar și luminați. Din reprezentanții bisericii câți nu le-au ilustrat paginile cu numele lor. Colaborarea cu ei e dovada cea mai eclatantă că le știm aprecia munca.

Până aici drumul ni-e comun, împreună pătrundem constatăm bucurându-ne de rezultat. De aici înainte unli din ai lor nu vreau să ne mai însoțească, ci cu acelaș mijloc mărginit de aprofundare să silesc să pătrundă cauza, originea, dar fără rezultat Noi ne schimbăm tactica, căci cu cât aprofundăm tainele puterii nevăzute cu atât iese în relief nimicnicia noastră, mintea să întunecă iar judecata să tulbură, acum devenim noi raționaliști dar nu ai minții ci ai sufletului, luând de armă credința.

O facem aceasta pentrucă hipotezele ne dedesc că știința nu este posesiunea cunoștiințelor despre adevăr, ci mai mult o năzuință după aflarea adevărului și în tendința aceasta suntem cu ea și pentru ea pentrucă năzuință nu am discreditat-o „Nu din dărămăturile ei ni-e zidită biserica“ zice un sciitor bisericesc, din contra însătosăm după adevărurile ei și cu bucurie frățească îi vedem progresele, dar dacă greșește suntem îndreptățiți să o ținem în frâu.

Să luăm un caz banal și prea interesant pentru mentalitatea omenească. În situația de erou al acțiunii să punem d. e. pe un erudit naturalist nu cu cele mai bune sentimente și păreri despre noi. E bolnav. Medicul — celalalt erou și reprezentant al științei — îl conzultă, Se naște dialogul, din care nu lipsește truda conștiințioasă a medicului și nici silința lămuritoare a pacientului de a afla diagnosticul, care rămâne totuși un secret. Să analizăm tabloul. Pacientul ca și medicul văd manifestarea bolii, pacientul o simte, medicul o constată, ambii pipăe și totuși stau nedumeriți. Și cu toate că nici pe sine însuși nu se cunosc unli dintre naturaliști susțin doctrina lui Darwin ații afirmă că materia este singurul principiu de viață.

În obiectul susamintit dăm cuvântul medicului englez Dr Wilcs Samuel: „Nu avem axiome, recunoașterea acestei constatări ne coboară pe noi dar ne ridică dragostea de dreptate, mărturisind adevărul; și acum cu mai mult curaj susțin, că nu știm nimic despre efectul terapeutice sau a celorlalte mijloace de vindecare“. Ce nobilă declarație de sinceritate. Să-l ascultăm și pe profesorul fiziolog Majendie: „Nu avem un singur principiu fundamental, să nu ne mire deci consecințele atât de funeste ce rezultă din îngrijirea bolnavilor... medicamentele sunt un mare humbug ce se numește știință. Medicii sunt empirici“.

Tot cam așa stăm și cu fizica. Trecutul a fost dominat de teoria mecanice, dar au abandonat-o, legând mai mari nădejdi de electricitate, și totuși

nzadar căci fizica nu are de scop explicarea esenței lucrurilor ci se descrie mai mult decurgerea lor. O mărturisește aceasta cu sinceritatea usturătoare o autoritate ca Poincare Nu, fizica nu ne desleagă taina universului.

De multe ori știința stă imposibilă și în fața unor întâmplări mici. Un articol al d-lui Gavril Todiciă apărut în Nr. 22 al revistei „Societatea de mâne” ne dă dreptate. E cazul fetiței Eleonora Zugu din Dorohoi, în jurul căreia se petrece o mulțime de fenomene extraordinare, din cari espun câteva: „In Mercurea Patimilor când un preot îi cetea în biserică seara pe la oara 8, a venit prin ușa deschisă a bisericii, o lingură de lemn din bucătăria servitorilor, depărtată de 50 m. și a lovit-o în cap. Am dat — spune părintele Ionichie Irimciuc superiorul mănăstirii Govora — hainele în salon, am închis și încuiat ușa. dar ușa s'a descuiat și deschis imediat singură. Lucrul s'a repetat de trei ori. A doua zi în bucătărie fiind 4 oameni și Eleonora s-a ridicat o oală de pe cuptor, ca de 2 kg. cu ceai, s'a înălțat până la 1 m. în aer și apoi a fost trântită jos, fără să se verse o picătură de ceai din ea. etc. Ele (fenomenele) sunt drastice și vorbind spiritualicește ne fac impresia că atât Eleonora ca medium cât și demonul ei ca spirit inferior are să-și expieze ceva păcate. Fenomenele nu vor înceta până nu se va întâmpla expiațiunea. Atunci vor înceta de sine. Ele mai pot avea darul să sguđue tocmai astăzi în frământările noastre escisiv de materialiste, scepticismul savanților de multe categorii, cari nu văd decât până la vârful nasului.

Pot constitui dovezi drastice, ca tot natul să înțeleagă că viața noastră e cârmuită și de alte puteri nevăzute, nu numai de forțele naturale cunoscute, Că învățăturile religioase nu sunt vorbe goale, superstiții băbești, oricât le-ar zeflemesi doctorii iscusii.

Faptele sunt mai tari decât teoriile, cari ar vrea să le nege ori să le interpreteze greșit, atribuindu-le pur și simplu diavolului. Dacă există diavol trebuie să existe și spirite superioare. Dacă există negativ există și pozitiv. Dacă există demoni există și îngeri.

Psihologia de astăzi vorbește de toate, numai de suflet nu prea vorbește. Ori când vorbește îi neagă existența. Aceasta știință mai de grabă este un amestec de somatologie, fiziologie, neurologie etc. decât știința despre suflet.

Naturaliștii nu au decât să recunoască faptul fizic al minunii, căci el s'a petrecut, Vedeți deci că imposibilul vostru rațional e posibilul nostru supranatural. Minuni au fost sunt și vor fi; nu ca un eflux al naturii ci ca un ce, ce vine dincolo de ea și afară de ea. ca o manifestare metafizică a lui Dumnezeu.

Fie știința oricât de pozitivă are totuși un hotar material peste care nu poate trece fără ca să greșească. De aici înainte opera-i vastă, multilaterală o va desăvârși religiunea cu credința ei dogmatică.

Incheiem cu unele cuvinte ale genialului astronom Keppie, care în cercetarea infinitului și imensului a văzut, simțit și pătruns grandiozitatea operei Celui de sus căci numai așa a putut să declare: „Cartea am isprăvit-o. Ea este rezultatul trudei mele pentru a cărela reușită bună am sacrificat și am pus tot zelul și darul, cu carele Tu mai înzestrat. Intrânsa am făcut cunoscut lumii întregi lucrurile mânilor Tale. Am dat toate lămuririle pe cari mintea mea a putut să le formuleze despre făpturile cele eterne... am întrebuințat toată stăruința ca să mă apropiu de adevăr... și-mi dă harul și mila ca aceasta lucrare să nu slujească niciodată spre rău, ci numai pentru preamărirea numelui Tău și spre mântuirea sufletelor.

Pr. Iosif Goanță.

Cine nu se va pregăti de luptă?

În urma decedării religiozității și a moralității, în timpul de după războiu, sectele au început să-și adâncească rădăcinile în țara noastră, prin tot felul de mijloace și metode de propagandă, smintind astfel multe suflete și apropiindu-le de cuptorul cel înfocat al osândei externe.

Aceasta primejdie a dătat și bate necontentit la porțile, aproape, a fiecărui sat, dar spre cinstea lor fie zis, sunt încă multe sate cari ș-au dat bine seama, ce înseamnă a lăsa să intre hoji în casă.

Predicatorii sectarilor, indeletniciți a propovădui, nestințheriți de nimeni, în lungul și 'n lătul țării, o altă evanghelie cu alte cuvinte și alte învățături, îmbrăcând masa ipocrizei, dau năvală, fără frică de Dumnezeu și rușine față de oameni, asupra trupului lui Isus Hristos, cu demonica intențiune de a-l sfășia și strica.

Pe prorocii cei mincinoși, de care sf. Scriptură zice să ne ferim, îi vedem azi întrupați în persoanele agenților sectari cari întocmai ca niște cai și reși fără zăbală, aleargă călcând în picioare pe cei slabi, ba dacă e cu puțință, chiar și pe cei aleși.

Dușmanii dăji ai bisericii și-ai statului, sectarii, cu merinde otrăvită procurată de aiurea, iubesc pe cei naivi, pentru că astfel despărțindu-i de biserică să-i strice duhovnicește și să-i plardă. Scopul lor necurat, nu este numai acela de a rupe legătura dintre turmă și păstori, ci și acela de a ciăti temelile statului nostru pe altarul căruia s-a jertfit sânge din belșug.

În fața acestei primejdii, aceia cari sunt răspunzători de soarta bisericii și a omenirii se întreabă plini de grije; cari sunt mijloacele și metodele cele mai potrivite de luptă? Unii dintre cei mai slabi de înger disperează și voiesc să depună armele zicând, că și așa este zadarnică orice sforțare.

Acesta însă nu este gând sănătos, deoarece posibilitatea întoarcerii spre bine nu este exclusă încă, cu atât mai vărtos, cu cât în timpul din urmă s-au și arătat deja semnele îndreptării și ale revenirii la biserică strămoșească. N'are de ce să ne fie frică, căci dacă nu a perit creștinismul de pe fața pământului pe timpul persecuțiilor și al ereziilor din secolii primi, când numărul creștinilor era mic, cu atât mai vărtos nu se va stinge azi, când creștinismul este răspândit pe întreg pământul.

Dușmanii a avut biserică lui Isus Hristos în toate timpurile, căci precum zice sf. Scriptură, nu se poate ca să nu vină sminteala în lume. Însă dacă a avut dușmani, nu a fost ea lipsită nici de apăratori devotați, cari nu au cruțat nici timp, nici jertfă, nici ostăneală și nici suferință pentru apărarea ei. Dușmănită este biserică lui Isus Hristos și în zilele noastre de către sectari și în această împrejurare se naște întrebarea: Care mij-

locitor între oameni și Dumnezeu și care cetățean cinstit și bun, având ochi nu vrea să vadă șarpele cel plin de venin, care s-a incubat în sânul neamului nostru?

Cine este acela, carele auzind, se face că nu aude strigătul de alarmă al mai marilor bisericii și nu se va pregăti de luptă? Ce soarte îl așteaptă pe păstorul de suflete, care lasă să intre lupii în turma lui Hristos și o sfășie ca și când ar fi fără de pază? ... Negreșit, că tristă soarte și mare răspundere!

S. Șiclovan.

Serbarea culturală în Cermei.

În ziua de Bobotează după masă și seara, în localul școlii și casinei din loc, locuitorii comunei Cermeiu au fost spectatorii unei frumoase serbări culturale, cu un program artistic și religios, pornită din inițiativa preotului Șt. Bogdan. Acest eveniment a mai fost în același timp și începutul activității tinerei societăți culturale „Sf. Gheorghe” în care acum cu ocazia vacanței de Sfintele Sărbători, părintele Bogdan a organizat tinerimea studioasă — deocamdată — rămânând ca în viitor pe lângă înființarea unei secții țărănești, să cuprindă și toate elementele, în vederea unei activități cultural-religioase, intensă. Frumosul succes moral și material pe care l-a avut serbarea, se datorește și concursului material și moral, pe care l-au dat intelectualii din loc și jur și poporul din loc, cari au înțeles scopul frumos pornit dela omul bisericii. Veniturile au contribuit la augumentarea fondului zidirii bisericii.

Se mulțumește călduros și pe această cale, celor cari au contribuit cu obolul lor material și moral.

I. Poleac
student în teologie

No. 6543/1927.

Ordin-Circular

In anul 1916, când nici o carte din România liberă nu putea pătrunde în Ardeal, Tipografia și Librăria Diecezană din Arad, răspunzând unei nevoi generale, a înființat „Biblioteca Semănătorul”, care a publicat în acele vremuri scrisul celor mai de frunte scriitori români ardeleni.

Cu toate jertfele bănești făcute de atunci până la unirea Ardealului cu patria mamă, „Biblioteca Semănătorul” după un interval de câțiva ani, și-a reluat în 1923 activitatea, publicând o serie de volume semnate de fruntașii scrisului românesc și făcând toate sforțările să răspândească în pături cât mai largi cartea românească.

Din aceste motive dispunem, ca toate parohiile din Eparhia Aradului să procure seria de exemplare apărute în Biblioteca Semănătorul în preț de circa 750. — adică Șeptesutecincizeci de Lei, care are de scop popularizarea literaturii românești.

Pentru tot ce privește „Biblioteca Semănătorul” e a se adresa Librăriei Diecezane din Arad.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 30 Decembrie 1927.

*Consiliul Eparhial ort. rom. din Arad.
† Grigorie. m. p.
episcop.*

Declarație.

Subsemnatul, avizez pe cei interesați că, dela agentul meu, Meiszter Ignat am revocat autorizația pentru procurarea comenzilor de clopote deoarece m'am informat că el s'a numit pe sine însuși fabricant de clopote și el fără încredințarea mea ba chiar în contra interzicerii mele a primit avansuri dela clienți despre cari el n'a dat socoteală. Avansurile făcute lui, nu le recunosc. Aceste cad în sarcina anticipatorilor.

Ghioroc, la 12 Ianuarie 1928.

*Biszák Iosif
tornător de clopote*

INFORMAȚIUNI.

Personale. Sâmbătă în 21 Ianuarie l. c. P. S. Sa Episcopul nostru Dr. Grigorie Gh. Comșa a plecat la București, pentru a lua parte la ședințele Sfântului Sinod și la deschiderea corpurilor legiuitoare.

Două scrieri valoroase. Dl. Ioan Savin, inspector general în Ministerul Cultelor și profesor la facultatea teologică din Chișinău, a publicat de curând două lucrări foarte valoroase. Cine oare nu apreciază munca merită a arăta că religia este cel mai ponderos factor cultural? Ei bine, dl. Savin caracterizează noțiunea culturii și arată că ea fără religie nu poate ferici pe om. Cine vrea să cunoaște ce este cultura, și care este rostul ei și raportul cu religia, — îi recomandăm lucrarea: *Cultura și Religia*. A doua lucrare: *Filosofia și Istoria ei*, cuprinde cele mai importante probleme ce-l pot interesa pe omul religios, pe omul de cultură. Ambele se pot comanda la autor.

Cursuri pentru analfabeți. Precum în alți ani așa și acum a publicat Astra din Sibiu concurs pentru cursuri de analfabeți. Pentru iarna aceasta se vor împărți: a) un număr de Abecedare pe seama neștiutorilor de carte, lipsiți de mijloace, cari vor să învețe carte în cursul acestui an școlar; b) 40 premii de câte lei 2000 acelor învățători și preoți, cari se vor distinge prin instruirea unui număr mai mare de analfabeți; c) pentru premiarea celor mai vrednici 5 elevi ai fiecărui curs, anunțat de mai înainte, se vor pune gratuit la dispoziția fiecărui președinte de despărțământ sau de cerc cultural câte 5 broșuri potrivite din Biblioteca populară.

La încheierea cursului se face un examen în fața președintelui despărțământului „Astrei” sau a președintelui cercului cultural din comună.

Atragem atenția învățătorilor și preoților asupra acestui concurs.

Piele cam scumpă. Cu prilejul mișcărilor studențești dela Oradea, au fost bătuți și doi ovrei, cari acum fac statului pără pentru suferințele îndurate din bătaie. Unul dintre jidani cere drept despăgubire pentru bătaia suferită 8 milioane și 500 mii lei, iar celalalt 1 milion. Românul are o vorbă care spune: Nu-i prost cel ce mănâncă șapte pâini, ci cel ce ile dă

Rușine. Din Turda aflăm că a doua zi de Crăciun mai mulți tineri își petreceau în restaurantul Varga. Când lăutarii au început să cânte o horă românească au venit doi tineri și bătând cu pumnii în masă au cerut să le cânte ceardașul unguresc. Să le fie rușine.

BIBLIOGRAFIE.

Arhim. P. Morușca, starețul sf. M-ri Bodrog, **Ce trebuie să știe mirii** — Biblioteca „Gânduri creștinești” Nr. 3. Arad 1927 pag. 96 prețul Lei 10.

Problema catehizării tineretului e una dintre cele mai însemnate îndatoriri pastorale. În deosebi catehizarea tinerilor, cari să pregătesc să încheie o căsnicie, este una dintre cerințele cele mai arzătoare, în vremurile noastre. Ușurătatea cu care se încheie azi căsătorii și lipsa de pregătire sufletească, cu care se apropie mirii de sfânta Taină a cununiei, sunt pricinile atâtor căsnicii nefericite, cari sfârșesc cu divorț, de cele mai multe ori.

Cărticica aceasta, scrisă pe temelii de experiență și cu căldură și însuflețire pastorală, este merită să ușureze îndatoririle preoților în privința catehizării mirilor. Prețul modest face să poată fi pusă în mână fiecărei perechi de tineri, când vin la logodnă (bună învoire) îndatorându-i să o citească cu luare aminte, până în preajma cununiei. Pe temelul celor cuprinse aici preotul va putea ține, și mirii vor putea păstra cu ușurință „examenul, la care este îndatorat păstorul ca și filii săi duhovnițești, mai naite de a primi sf. Taină.

Cărticica cuprinde și rugăciunile cele mai obișnuite, tocmai ca mirii să le aibă la îndemână, să le învețe pentru viață.

Iar, la sfârșit, se dă, pe scurt, învățătura de credință și de morală, cu orientări asupra mărturisirii și sf. cuminecării, înșirându-se păcatele ca și virtuțile. Avându-le grupate înaintea ochilor, tinerii își vor putea examina mai bine conștiința pentru a face o bună mărturisire, și a se cumineca cu vrednicie, naite de cununie.

Recomandarea cea mai bună o va face cuprinsul broșurei: O deslușire, Alegerea mirelui, miri nevrâstnici, Instrucția mirilor, Rugăciunile, Învățătura religioasă, Examenul mirilor, Curățenia vieții, Timpul logodnei, Căsătoria, Temelia căsniciei adevărate, Contractul civil, În fața altarului, Cununia, ospățul, Căminul familiar, nașterea de prunci, Familia creștină, Cununa vieții familiare, Botezul copilului, Creșterea copiilor, Învățătura cum să stăm în biserică, Sf-ta liturghie... etc.

P. C. Preoți să și-o comande în numărul de exemplare câte cred că le trebuie peste an pentru mirii dela autor p. Zădărlac jud. Timiș sau dela „Librăria Diecezană” — Arad.

CONCURS.

În conformitate cu rezoluțiunea Ven. Consiliului Eparhial Nr. 970/1927 pentru îndeplinirea postului capelan temporal, cu drept de succesiune, pe lângă parohul Nicolae Raichiciu din *Iancahid* (Iankovmort, Reg. S. H. S.) se publică concurs cu termen de 45 zile dela prima apariție în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Jumătate din sesiunea parohială constătătoare din 32 jugh. cad.
2. Jumătate din birul legal.
3. Jumătate din stolele legale.
4. Jumătate din dotațiunea parohului dela stat.

Parohia este de cl. I, dar se admit și reflectanți cu calificare de cl. II.

Alesul va predica regulat în sf. biserică, va catehiza fără remunerație specială și va plăti toate impozitele după beneficiul său.

Recursele ajustate cu documentele prescrise se vor adresa consiliului parohial din Iancahid și se vor trimite oficiului parohial din Sarcă (Jugoslavia) în termen concursual. Reflectanții pe lângă observarea dispozițiilor din §. 33-a Reg. pentru parohii se vor prezenta în sf. biserică din Iancahid pentru a-și arăta dexteritatea în oratorie și cele rituale. — Cei din altă dieceză vor produce act despre concesiunea Prea Sf. Sale Dnui Episcop decezan, că pot recurge.

În înțelegere cu: *Gherasim Adru* adm. tractuai.

2—3

Consiliul parohial

Poșta administrației.

Abonații foii „Biserica și Școala” sunt rugați să-și achite fără amânare eventualele restante și să ne trimită abonamentul pe anul 1928; iar Epitropiile parohiale să ne remită cât mai urgent calendarele rămase nevândute.

Redactor responsabil: **SIMION STANA**
Censurat: **Prefectura Județului.**